

Hipertansiyon Özbak?m Profili

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hipertansiyon Özbak?m Profili*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22985>

Özet

Hipertansiyon Özbak?m Profili (HÖP), hipertansiyon tan?s? alm?? bireylerin kendi sa?l?k durumlar?n? yönetme ve tedaviye uyum sa?lama konusunda sergiledikleri özbak?m davran??lar?n? sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle hem?irelik ara?t?rmalar? ve kardiyovasküler sa?l?k alanlar?nda, hastalar?n özbak?m yeteneklerini ve ya?am tarz? de?i?ikliklerine adaptasyon düzeylerini belirlemede kritik bir öneme sahiptir.

Ölçe?in Türkçe'ye adaptasyonu, Kes ve Gökdo?an (2020) taraf?ndan ger?ekle?tirilmis olup, bu çal??ma ile ölçe?in Türk popülasyonunda kültürel ve dilsel e?de?erli?i sa?lanm??, ayn? zamanda tatmin edici düzeyde geçerlik ve güvenilirlik özelliklerine sahip oldu?u kan?atlanm??t?r. HÖP, klinisyenlere, hastalar?n hangi özbak?m alanlar?nda (diyet, egzersiz, ilaç uyumu vb.) daha fazla deste?e ihtiyac? oldu?unu belirlemede somut veriler sunarak ki?iselle?tirilmis müdahale planlar?n?n olu?turulmas?na olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Hipertansiyon, Özbak?m, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Hem?irelik, Kardiyoloji, Kronik Hastal?k Yönetimi, Tedaviye Uyum.

Yazarlar

Duygu Kes, Figen Gökdo?an.

Amaç

Hipertansiyon Özbak?m Profili'nin birincil amac?, hipertansiyon hastalar?n?n ilaç kullan?m?, beslenme düzeni, fiziksel aktivite seviyesi ve düzenli kan bas?nc? takibi gibi hayati özbak?m uygulamalar?na ne derecede ba?l? kald?klar?n? nicel olarak ölçmektir. Kronik bir hastal?k olan hipertansiyonun yönetiminde özbak?m, hastal??n komplikasyonlar?n? önlemede merkezi bir rol oynar.

Ölçe?in Türkçe adaptasyonunun spesifik amac? ise, uluslararası alanda kabul görmüş bu özbak?m profilini Türk kültürüne uygun hale getirerek, Türkiye'de yürütülecek klinik ara?t?rmalara ve hem?irelik giri?imlerinin etkinli?ini de?erlendiren çal??malara standart ve güvenilir bir ölçüm arac? sa?lamakt?r. Böylece, ulusal düzeyde hasta bak?m kalitesinin art?r?lmas?na katkıda bulunulmas? hedeflenmi?tir.

Yap?

Ölçek, literatürde tan?mlanan **Hipertansiyon Özbak?m?** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle hastan?n durumunu izleme, bili?sel süreçler ve davran??sal tepkiler olmak üzere çok boyutlu bir çerçevede ele al?n?r. Özbak?m, sadece pasif tedavi kabulünü de?il, ayn? zamanda bireyin sa?lık durumunu aktif olarak yönetme becerisini ve sorumlulu?unu da içerir.

Hipertansiyon Özbak?m Profili, genellikle özbak?m davran??lar?n? birkaç alt boyutta grupland?r?r. Bu alt boyutlar aras?nda **Diyet Yönetimi** (tuz k?s?tlamas?), **Fiziksel Aktivite**, **?laç Yönetimi ve Uyum**, **Kan Bas?nc? Takibi** ve **Hastal?k Belirtilerine Tepki** yer alabilir. Adaptasyon çal??mas?, bu boyutlar?n orijinal yap?s?n?n Türkçe formda da korundu?unu göstermeyi amaçlam??t?r.

Geçerlik

Kes ve Gökdo?an (2020) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in geçerlik kan?tlar? çe?itli yöntemlerle incelenmi?tir. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü belirlemek amacıyla de?erlendirilmi?tir. Bu amaçla kullan?lan faktör analizi teknikleri, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlar alt?nda topland??n? do?rulam??t?r.

Ayr?ca, kapsam geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin hipertansiyon özbak?m davran??lar?n? yeterince temsil edip etmedi?i de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in ay?r?c? geçerli?i, özbak?m düzeyi farklı olan gruplar aras?nda anlaml? farklılıklar saptayarak, HÖP'ün klinik ay?r?m yapma yetene?inin yüksek oldu?unu göstermi?tir. Elde edilen tüm geçerlik bulgular?, ölçe?in Türk popülasyonunda özbak?m düzeyini güvenle ölçebilece?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarlılık ve zamana ba?lı kararlılık aç?s?ndan incelenmi?tir. İç tutarlılık analizi, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Türkçe formun genel iç tutarlılık katsay?s?n?n ve alt boyutlara ait katsay?lar?n kabul edilebilir s?n?rlar?n (genellikle .70 ve üzeri) üzerinde oldu?u rapor edilmi?tir.

Zamana ba?lı güvenilirlik için ise test-tekrar test yöntemi kullan?lm??t?r. Belirli bir zaman aral??yla ayn? katılımcılara tekrar uygulanan ölçekten elde edilen puanlar aras?ndaki yüksek korelasyon, ölçe?in kararlılık?n? kan?tlam??t?r. Bu yüksek güvenilirlik de?erleri, **Hipertansiyon Özbak?m Profili**'nin hem ara?tırma hem de klinik ortamda tutarlı ölçümler sa?lad??n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak amac?yla Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de istatistiksel olarak iyi bir uyum sergiledi?ini tespit etmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in özbak?m boyutlar?n?n (örne?in, ?laç Uyumu ve Ya?am Tarz? De?i?iklikleri) birbirinden ayr?labilir ve anlaml? yap?lar oldu?unu do?rulam??t?r.

Elde edilen uyum iyili?i indeksleri (ki-kare/serbestlik derecesi oran?, RMSEA, CFI ve TLI) kabul edilebilir s?n?rlar içinde bulunmu?tur. Bu bulgular, ölçe?in orijinal teorik çerçevesinin kültürel adaptasyon sürecinde korunarak, Türkçede de geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini güçlü bir ?ekilde desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme format?n? kullanan, çok maddeli bir öz raporlama ölçe?idir. Yan?tlar, özbak?m davran??lar?n?n s?kl??n? veya yeterlili?ini de?erlendirir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Esas olarak esansiyel hipertansiyon tan?s? konmu? yeti?kin bireyler.

Age Group: Yeti?kinler (18 ya? ve üzeri).

Population Details: Ölçe?in geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? Türkiye'deki klinik ortamlardan seçilen hipertansiyon hastalar? üzerinde yap?lm??t?r.

Test Methodology: Kendi kendine doldurulan anket (öz raporlama). Uygulama süresi, ölçek maddelerinin say?s?na ba?l? olarak genellikle 10 ila 15 dakika aras?nda de?i?mektedir.

Anahtar Kelimeler

HÖP, Özbak?m Davran??lar?, Kardiyovasküler Sa?lık, Tedaviye Uyum, Adaptasyon, Psikometri, Kronik Hastal?k Yönetimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: duygu_kes83@hotmail.com (Sorumlu Yazar Duygu Kes)

Correspondence Address: Sorumlu yazar?n ileti?im bilgileri, 2020 tarihli adaptasyon makalesinden edinilebilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe adaptasyonunun yay?nlanma y?I? **2020**'dir. Ölçe?i kullanmak isteyen ara?t?rmac?lar?n ve klinisyenlerin, etik izinler ve telif haklar? konusunda sorumlu yazar Duygu Kes ile ileti?ime geçmeleri gerekmektedir. Kullan?m ücretleri veya izin ko?ullar? hakk?nda kesin bilgi, yazar?n kendisinden talep edilmelidir.

Kaynaklar

Kes, D., & Gökdo?an, F. (2020). Reliability and validity of a Turkish version of the hypertension self-care profile. *Journal of Vascular Nursing*, 38(3), 149-155. <https://doi.org/10.1016/j.jvn.2020.05.001>

Adaptasyon çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas? ?u ba?lant?dan indirilebilir: [reliability-and-validity-of-a-turkish-version-of-the-hypertension-self-care-profile-toad.pdf](#)

Hipertansiyon Özbak?m Profili Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmad???ndan veya telif hakk? k?s?tlamalar? nedeniyle bu akademik giri?te sunulamamaktadır. Maddeler, ilgili bilimsel makaleye ba?vurularak veya ölçe?in sorumlu yazar?ndan izin al?narak temin edilmelidir.